

Examenul de bacalaureat național 2018
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 1

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

As vrea ca oamenii să se gândească că trei lucruri vor afla în ei înșiși. Aceste trei sunt diferite de Trinitate, dar totuși le menționez pentru ca oamenii să-și încerce mintea și să cerceteze cât de diferite sunt. Cele trei lucruri de care vorbesc sunt: existența, cunoașterea și voința. Pentru că eu sunt, eu cunosc și eu vreau. Eu sunt o ființă care cunoaște și vrea: eu cunosc că sunt și că vreau; eu vreau să fiu și să cunosc. Iar în aceste trei, viața este inseparabilă – o viață unică, un suflet unic, o esență unică; și totuși, cu toate că distincția este inseparabilă, cele trei lucruri sunt diferite.
(Augustin, Confesiuni)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale omului interior (**1. unitatea întregului, 2. trinitatea celor trei părți: cunoaștere, existență, voință**). **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană și cunoaștere*. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **4 puncte**
- B. Știind că, filosofia are o relevanță educativă pentru viață:**
1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentată în enunț. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care filosofia poate influența deciziile unei persoane. **6 puncte**

Indicații de rezolvare:

A.1 – se extrag din text caracteristicile. Se pot folosi indicatori specifici: „O caracteristică a omului interior, pe baza textului dat, este...”, „O a doua caracteristică a omului interior, pe baza textului dat, este...”

A.2 – Se construiește textul respectând indicațiile din barem:

- câte 1 punct pentru utilizarea fiecăruia dintre cei doi termeni dați în sens filosofic

2x1p= 2 puncte

- explicarea corelației existente între termenii dați: explicare adecvată-6p/explicare superficială, neconvingătoare -2p. 6 puncte

- coerența textului redactat 1punct

- încadrarea în limita de spațiu precizată(1/2 pagină± 2 rânduri) 1punct

Structură posibilă de rezolvare:

1. Definirea celor doi termeni

2. Construirea corelației dintre termeni (relației reciproce Omul ia naștere prin cunoaștere (cazul Evei și al lui Adam care au devenit oameni în urma hrănirii din pomul cunoașterii binelui și răului, cunoașterea transformă existența biologică în existență bio-psiho-socio-culturală, adică umană în mod plener – vezi Blaga, orizontul misterului, nu al existenței imediate)

3. (și, doar în cazul în care nu s-a acoperit deja o jumătate de pagină, fie un exemplu concret ilustrativ, fie un element de cauzalitate, fie un punct de vedere personal). Cele 3 elemente să se îmbine coerent. Nu se depășește o jumătate de pagină (se obține prin îndoirea paginii A4 și marcarea mijlocului). Un rând în plus sau în minus nu omoară punctajul. Textul scris pe ciornă, inițial, vă permite să stabiliți apoi dimensiunea fontului (prea mare să nu fie, nici excesiv de mic). De preferat să se rezolve pe aceeași pagină, fără ruperea textului între pagini (să-i fie ușor evaluatorului să noteze și să verifice respectarea încadrării).

A.3 - Textul va începe cu indicatorul de punct de vedere personal: În opinia mea, perspectiva mea este, punctul meu de vedere este, eu cred că. Acest punct de vedere va fi argumentat. Se va folosi indicatorul de premise: deoarece, pentru că, având în vedere că, fiindcă etc.

Baremul precizează: *formularea unui punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat (în situația în care candidatul formulează punctul de vedere personal, fără sa-l prezinte adecvat, se acordă 2 puncte din cele 6 puncte posibile)*. Prezentare adecvată se poate traduce prin argumentată, consistentă, nonsuperficială, non-în grabă, non-doar să fie scris.

B.1 – Se va începe cu ”Confirm teza, conform/potrivit căreia filosofia are o relevanță educativă pentru viață, deoarece...urmând a fi precizate argumentele, premisele, fundamentul care justifică această teză. La filosofie se pot folosi unul sau oricât de multe argumente, nu există un calapod. **Nu** se va introduce nicăieri vreun indicator de punct de vedere personal.

B.2 – Se va începe cu indicatorul ”Un exemplu concret care ilustrează modul în care filosofia poate influența deciziile unei persoane poate fi cazul lui Gigel care a studiat la filosofie despre teoria utilitaristă în morală și a ajuns să cuantifice faptele bune în funcție de consecințele bune pe care le generează/ cazul loanei care era foarte

pornită împotriva eugeniei până a studiat la etică aplicată diverse argumente și practici sociale și a devenit mai reflexivă și mai deschisă la argumente diverse.

Precizare din barem: ilustrarea, printr-un exemplu concret, a modului în care poate fi realizată dreptatea într-o anumită comunitate/societate (în situația în care candidatul tratează subiectul la nivel teoretic, fără a formula un exemplu concret, se acordă 1 punct din cele 4 puncte posibile)

Examenul de bacalaureat național 2018
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 2

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

A exista ca om înseamnă din capul locului a găsi o distanță față de imediat, prin situarea în mister. Imediatul nu există pentru om decât spre a fi depășit (...). Prin încercările sale revelatorii omul devine însă creator, și anume creator de cultură în genere. (...) Existența întru imediat și pentru securitate este desigur un mod pe care nu-l depășește conștiința niciunui animal. (...) Animalul este însă cu desăvârșire străin de „existența întru mister și pentru revelare” și de dimensiunile și complicațiile vieții care rezultă din acest mod de existență.

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două orizonturi existențiale (1. Destinul creator, 2. Poziționarea în orizontul misterului și pentru revelare). **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană și creație culturală*. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B.** Termenul de *democrație* are atât semnificația unui regim politic, cât și pe cea de ideal, de principiu sau finalitate politică.
1. Menționați trei caracteristici ale democrației. (Trei caracteristici ale democrației sunt: (se aleg trei) reprezentativitate, alegeri libere, respectarea drepturilor omului, separația puterilor în stat, suveranitate, supremație constituțională) **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, raportul existent între stat și cetățean, într-un regim politic democratic. **4 puncte**

Examenul de bacalaureat național 2019

**Proba E. d)
Filosofie**

Varianta 2

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Cât privește natura, ea învederează – cred – de la sine că-i dreptul celui mai destoinic să aibă mai mult decât nevolnicul, a celui mai puternic, mai mult ca bicisnicul. Ea arată că-i așa pretutindeni: la celelalte viețuitoare la fel ca și la oameni, în toate statele și familiile acestora. Așa e, după ei, însăși temelia dreptului: superiorul să cârmuiască pe inferior, el să capete mai mult (...) virtutea și fericirea – nu-s decât mijloace cu ajutorul cărora omul își poate mări plăcerea, neînfrânarea și orice libertate. Celelalte sunt înfrumusețări înșelătoare, convenții de-ale oamenilor, întocmite în contra naturii, sunt vorbe goale, praf și vânt.

(Platon, Gorgias)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale dreptății (**1. Dreptul celui mai puternic 2. Dreptul ca instrument al libertății și plăcerii – textul ilustrează perspectiva sofistă, pesimistă, că omul este prin definiție nedrept**). **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *dreptate* și *convenție*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B.** Știind că *omul este creator de cultură*:
1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentată în enunț. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care cultura poate influența viața unei persoane. **4 puncte**

Examenul de bacalaureat național 2019
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 4

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Omul este capturat de un destin creator, într-un sens cu adevărat minunat; omul e în stare pentru acest destin să renunțe – câteodată chiar până la autonimicire la avantajele echilibrului și bucuriile securității.

(L. Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (**Cele două caracteristici care reies din text sunt: 1. Destinul creator 2. Existența în orizontul misterului și revelării, în cadrul căruia omul nu mai urmărește, precum animalele, securitatea imediată**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *subiect creator* și *sens al existenței*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **4 puncte**

B. Știind că, *o formă a dreptății distributive are drept criteriu meritul*:

1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentată în enunț. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care meritul este aplicat în selectarea candidaților la un interviu de angajare pentru un loc de muncă. **6 puncte**

Formele dreptății:

1. Dreptatea distributivă:

Aristotel: Principiile dreptății

- Egalitatea: Toți oamenii merită un tratament egal, **proporțional** cu meritele și nevoile lor.
- Meritocrația: Cei mai merituoși ar trebui să primească cele mai mari recompense. Flautistul cel mai talentat ar trebui să primească flautul cel mai valoros.
- Reciprocitatea: Oamenii ar trebui să trateze pe ceilalți așa cum ar dori să fie tratați la rândul lor.

Robert Nozick: Principiile dreptății

- Principiul libertarian: Libertatea este cea mai importantă valoare. Nozick susține statul minimal. Statul are rolul de a proteja drepturile individuale, precum viața, libertatea și proprietatea, dar nu ar trebui să se implice prea mult în redistribuirea bogăției.
- Achiziționare justă: O persoană are dreptul la ceea ce dobândește prin muncă proprie sau prin schimb voluntar cu alții. Nicio persoană nu va putea fi împroprietărită de stat, pe spatele muncii altora (statul minimal are doar două funcții: protejarea populației, prin poliție și armată, și garantarea contractelor, prin justiție).
- Principiul "primul venit, primul servit": Dacă o achiziție a fost făcută în mod just, atunci deținerea proprietății este legitimă, indiferent de distribuția finală a resurselor.

John Rawls: Principiile dreptății

Experiment mental: Sub vălul ignoranței – nu știi nimic despre tine și despre ceilalți (poziția inițială), vei agree că următoarele principii îți pot aduce cele mai mari beneficii:

- **Principiul** celei mai mari libertăți egale (nu absolute).
- Un al doilea principiu al dreptății care presupune două elemente: **egalitatea** (echitabilă) a șanselor, **diferența** (*inegalitatea socială și economică este justificată doar dacă ajută pe cei mai defavorizați din societate*). Este de presupus că al doilea principiu va necesita existența unui stat asistențial care să slujească necesității redistribuirii bunurilor către cei vulnerabili. (opus statului minimal al lui Nozick)

2. Dreptatea procedurală: modul concret în care se realizează dreptatea (ansamblul codurilor – civil, penal, familiei etc., normelor – constituția, legile, normele etc., instituțiilor – judecătorii, tribunale, curți de apel, curți supreme de justiție, curți constituționale, și practicilor care conduc la

realizarea dreptății în mod concret – chemări în judecată, reclamații, înaintări, susțineri, pledoarii, sentințe, recursuri, apeluri etc.)

3. **Dreptatea corectivă/reparatorie:** corectarea nedreptăților la nivel individual sau colectiv (discriminarea pozitivă - avantajarea unor categorii dezavantajate în mod istoric)

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 5

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Dar ce sunt, prin urmare? Un lucru ce cugetă. Ce este acesta? Unul ce se îndoiește, înțelege, afirmă, neagă, voiește, nu voiește, totodată imaginează și simte. (...) am o idee distinctă și clară a mea însumi ca ființă cugetătoare doar, neîntinsă, iar pe de altă parte, o idee distinctă a corpului ca lucru întins doar, necugetător.

(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați teza filosofică la care face referire textul dat. (**Teza filosofică la care se referă textul este că omul este format deopotrivă din minte și corp, ilustrând dualismul cartezian**). **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană și ființă cugetătoare*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B.** Știind că una dintre interogațiile filosofiei vizează modul în care o societate poate fi considerată dreaptă în condițiile existenței inegalităților între oameni:
1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *distribuția bunurilor și merit*. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Deoarece egalitatea și neegalitatea completă sunt nedrepte între indivizi care nu sunt egali ori neegali decât într-o singură privință, toate constituțiile în care egalitatea și neegalitatea sunt întemeiate pe baze de felul acesta sunt în mod necesar corupte.

(Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați teza filosofică la care face referire textul dat. (**Teza filosofică la care se referă textul este că dreptatea nu reprezintă un concept absolut, ci doar proporțional, ținând cont de diferențele specifice dintre oameni.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *dreptate procedurală* și *egalitate de șanse*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că, în concepția lui L. Blaga, *omul este capturat de un destin creator într-un sens cu adevărat minunat.*

1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care omul depășește *orizontul existenței întru imediat și pentru securitate.* **4 puncte**

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 1

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citii, cu atenție, textul de mai jos:

Ființa umană deplină (...) se caracterizează prin două moduri de a exista; întâiul mod, propriu omului paradisiac, care e doar un preludiu al ființei umane, este existența în orizontul lumii date și pentru autoconservare. (...) Omul își dobândește plenitudinea și demnitatea prin al doilea mod de existență, rezultând dintr-o mutațiune ontologică unică în felul ei în univers: prin modul de existență în orizontul misterului și pentru revelarea acestuia. Pe omul deplin, care trăiește în orizontul misterului și cu scopul de a-și revela sieși misterul, l-am numit și «om luciferic».

(L. Blaga, *Ființa istorică*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați teza filosofică la care face referire textul dat. (Teza filosofică la care se referă textul este că omul își depășește condiția animalică, limitată la imediat și supraviețuire, atunci când, în urma unei mutații ontologice, există în orizontul misterului și pentru revelare.) **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană* și *destin creator*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B. Având în vedere teza susținută de Aristotel, potrivit căreia repartiția bunurilor de un anumit fel trebuie să se facă **proporțional** cu meritele oamenilor, relevante în acea situație:
1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *dreptate* și *egalitate*. **4 puncte**

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 4

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Ce se înțelege aici prin enunțul că existența precede esența? Aceasta înseamnă că omul mai întâi există, se găsește, se ivește în lume și, după aceea se definește. Așa cum este conceput de către existențialist, omul este nedefinibil pentru că la început el nu este nimic. Dar apoi el va fi ceva și va fi ceea ce se va face singur. (J. P. Sartre, *Existențialismul este un umanism*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați teza filosofică la care face referire textul dat. (**Teza filosofică la care face referire textul este că omul nu este determinat, nu are un model, o esență, care să fie prinse într-o definiție, ci că el este tot timpul creat de propriile sale alegeri, de propria sa existență, de libertatea sa absolută.**)

4 puncte

2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *existență* și *conștiință de sine*, utilizând termenii menționați în sens filosofic.

10 puncte

3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat.

6 puncte

B. Știind că într-o societate considerată echitabilă, dreptatea ar trebui să includă libertatea, egalitatea și recompensa:

1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț.

6 puncte

2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *dreptate procedurală* și *egalitate de șanse*. **Un exemplu concret care ilustrează relația dintre dreptate procedurală și egalitate de șanse este cazul lui Ionel, elev din etnia romă care a mers la școală și a fost discriminat, nepredându-se și în limba română, el s-a plâns tatălui său care a dat școala în judecată solicitând predarea în limba maternă a copilului, tribunalul, pe fond, iar apoi curtea de apel, la apel, au emis sentințe prin care școala a fost obligată să asigure minorului educație în limba maternă. În felul acesta, studiind în limba maternă, Ionel are posibilitatea să învețe încă din clasa zero la fel de ușor precum un elev din etnia majoritară, fără să întâmpine obstacolul învățării unei limbi noi, care să-l dezavantajeze pe termen lung.**

4 puncte

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 1

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Omul este o ființă mai socială decât orice albină și orice ființă gregară; căci natura nu creează nimic fără scop. Însă grai are numai omul dintre toate vietățile (...) Și această însușire este caracteristică omului, spre deosebire de toate vietățile, așa că singur el are simțirea binelui și răului, a dreptului și a nedreptului și a tuturor celorlalte stări morale.

(Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (**O caracteristică a naturii umane este limbajul articulat, iar a doua caracteristică este că omul are capacitatea de a discerne între bine și rău.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *sociabilitate* și *simțirea binelui*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. John Locke consideră că puterea societății nu se întinde niciodată dincolo de binele comun, ci este obligată să protejeze proprietatea fiecăruia.

1. Menționați trei caracteristici ale unei organizări sociale care are ca fundament *supremația legii* (**Pentru că o societate democratică este caracterizată de supremația legii, ea mai poate avea și următoarele caracteristici (alegi trei): respectarea drepturilor omului, reprezentativitate și alegeri libere, separația puterilor în stat, protecția minorităților**). **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *dreptatea procedurală* și *respectul față de individ ca om*, în cadrul unei guvernări de tip democratic. **Un exemplu concret care ilustrează relația dintre dreptatea procedurală și respectul față de individ ca om, în cadrul unei guvernări de tip democratic, este cazul lui Ionel, membru al comunității rome din cartierul Ghiocel, cartier pe care primăria a decis să îl închidă cu un zid înalt de cinci metri, pentru a putea supraveghea cu camere video drumul principal care duce în cartier. Ionel a dat în judecată primăria, susținând că drepturile sale sunt încălcate, iar respectul față de individ ca om este nul, romii fiind tratați ca niște animale în cușcă. Tribunalul, apoi curtea de apel au obligat primăria să demoleze zidul ridicat, astfel încât Ionel, împreună cu întreaga comunitate, să se bucure de același respect precum populația majoritară. Ionel a avut libertatea de a acționa în instanță primăria și în felul acesta și-a putut apăra drepturile.** **4 puncte**

**Examenul național de bacalaureat
2022 Proba E. d)
Filosofie**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

A exista ca om înseamnă din capul locului a găsi o distanță față de imediat, prin situarea în mister. Imediatul nu există pentru om decât spre a fi depășit.

(L. Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două moduri existențiale umane. (**Două moduri existențiale umane sunt: destinul creator și existența întru mister și pentru revelare, spre deosebire de existența întru imediat și pentru securitate care este specifică lumii animale.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană* și *existență întru imediat și pentru securitate*, utilizând termenii menționați în sens filosofic.

**10
puncte**

3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat.

6 puncte

B. Astăzi, se susține că, în pofida numeroaselor diferențe între oameni, este drept ca toți oamenii să fie tratați în mod egal, fără discriminare.

1. Menționați trei domenii ale vieții sociale în care egalitatea se poate manifesta. (**Trei domenii ale vieții sociale în care egalitatea se poate manifesta sunt: domeniul politic – fiecare om are un vot, domeniul juridic – fiecare om poate depune o chemare în judecată și poate răspunde în fața legii, domeniul economic – fiecare om are dreptul la șanse și oportunități egale, indiferent de rasă, etnie, limbă, sex, religie etc.**) **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care poate fi pusă în practică egalitatea de șanse. **4 puncte**

4 puncte

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 7

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Prin urmare, din simplul fapt că știu de existența mea și observ totodată că absolut nimic altceva nu aparține firii sau esenței mele, în afară de faptul că sunt ființă cugetătoare, închei pe drept că esența mea constă în aceea doar că sunt ființă cugetătoare.

(Rene Descartes, Meditații despre filosofia primă)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (**Două caracteristici ale naturii umane, pe baza textului lui Descartes, pot fi: dimensiunea rațională/cugetătoare omului și existența sa.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *esență și rațiune*, utilizându-i în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că într-o societate dreaptă o *inegalitate este admisă numai dacă există un motiv să considerăm că ea va acționa în avantajul fiecărui participant la activitatea respectivă:*

1. Menționați trei tipuri de dreptate. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între dreptate și merit. **4 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Model

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citii, cu atenție, textul de mai jos:

Omul este o ființă mai socială decât orice albină și orice ființă gregară; căci natura nu creează nimic fără scop. Însă grai are numai omul dintre toate vietățile (...) Și această însușire este caracteristică omului, spre deosebire de toate vietățile, așa că singur el are simțirea binelui și răului, a dreptului și a nedreptului și a tuturor celorlalte stări morale.

(Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (**Două caracteristici specifice naturii umane, pe baza textului, pot fi: dimensiunea socială a omului și dimensiunea morală a omului.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *sociabilitate* și *simțirea binelui*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Astăzi, se susține că, în pofida numeroaselor diferențe între oameni, este drept ca toți oamenii să fie tratați în mod egal, fără discriminare.

1. Menționați trei domenii ale vieții sociale în care egalitatea se poate manifesta **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care poate fi pusă în practică egalitatea de șanse. **4 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 5

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Animalul este însă cu desăvârșire străin de „existența într-un mister și pentru revelație” și de dimensiunile și complicațiile vieții ce rezultă din acest mod de existență. Existența într-un mister și pentru revelație este un mod eminent uman. Specific uman va fi, prin urmare, și tot alaiul imens de consecințe ce se desprind din acest mod, adică destinul creator al omului, impulsurile, aparatura și îngrădirile acestuia.

(L. Blaga, *Geneza metaforei și sensul culturii*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (Cele două caracteristici care reies din text sunt: 1. Destinul creator 2. Existența în orizontul misterului și revelației, în cadrul căruia omul nu mai urmărește, precum animalele, securitatea imediată.) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *natură umană* și *mod de existență*, utilizându-i în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că *filosofia merită să fie studiată nu de dragul unor răspunsuri precise la întrebările ei, ci mai degrabă de dragul întrebărilor înseși*:

1. Menționați două întrebări specifice filosofiei. (Două întrebări specifice filosofiei pot fi: alegeți sau creați două Ce este omul? Ce este binele? Există libertate? Ce este adevărul? Există Dumnezeu? De ce există mai degrabă ceva decât nimic?) **4 puncte**
2. Ilustrați printr-un exemplu concret, o situație de viață în care în care filosofia s-a dovedit utilă. **6 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Simulare

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citii, cu atenție, textul de mai jos:

Și cu toate că am un corp care mi-e foarte strâns legat – fiindcă totuși, pe de o parte, am o idee distinctă și clară a mea însumi ca ființă cugetătoare doar, neîntinsă, iar pe de altă parte, o idee distinctă a corpului ca lucru întins doar, necugetător, e sigur că sunt deosebit cu adevărat de corpul meu...

(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. (**Două caracteristici ale naturii umane, conform textului dat, pot fi: dimensiunea corporală/biologică/fizică și dimensiunea rațională/cugetătoare/spirituală, ilustrând dualismul cartezian.**) **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *cugetare* și *șiesența umană*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că, încercând să argumenteze că dreptatea este proprie naturii umane, filosofii au formulat diverse puncte de vedere:

1. Menționați două temeuri ale dreptății, proprii naturii umane. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care poate fi realizată dreptatea într-o anumită comunitate/societate. **4 puncte**

Textele de punctul A vizează, în general, filosofii:

1. Augustin (om interior-om exterior, treimea: existență, cunoaștere, voință)
2. Blaga (orizontul întru imediat și pentru securitate vs. orizontul întru mister și pentru revelare, destinul creator al omului)
3. Platon (perspectiva sofiștilor asupra dreptății: pesimistă)
4. Aristotel (sociabilitate, eudaimonism, dreptatea meritocratică)
5. Sartre (libertatea în sens existențialist)
6. Descartes (dualismul cartezian)